

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجموعه قوانین  
**اخبار**

## مجموعه قوانین و مقررات وکالت دادگستری

○ آیین نامه اجرائی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری

مصوب ۱۴۰۰/۴/۲ رئیس قوه قضائیه

با اعمال اصلاحات و الحاقات مصوب ۱۴۰۳/۳/۱۲

○ لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳

○ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت مصوب ۱۳۷۶

○ قانون وکالت مصوب ۱۳۱۵

○ نظامنامه قانون وکالت مصوب ۱۳۱۶

○ قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری

○ آیین نامه اجرائی ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا

○ آیین نامه تعرفه حق الوکاله، حق المشاوره و هزینه سفر وکلای دادگستری

○ آیین نامه اجرائی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه...



کاری از گروه پژوهشی و گردآوری پایگاه خبری اختیار

سیاوش هوشیار



www.dadbazar.com

www.dadbazar.com

چاپ دوم/ویرایش دوم - تهران ۱۴۰۳

برای تهیه کتاب  
اینجا کلیک کنید

## فهرست مطالب

۵	آیین‌نامه اجرائی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری
۵	بخش اول - کلیات
۸	بخش دوم - انتخاب هیئت‌مدیره
۱۴	بخش سوم - انتخابات هیئت‌رئیس کانون و وظایف آن
۱۸	بخش چهارم - آزمون ورودی، پروانه وکالت و کارآموزی
۳۵	بخش پنجم - درجه‌بندی وکلا و ترفیعات
۳۶	بخش ششم - تعهدات و وظایف وکلا
۵۱	بخش هفتم - دادسرا و دادگاه انتظامی
۵۷	بخش هشتم - تخلفات و مجازات‌های انتظامی
۷۰	بخش نهم - اجرای احکام انتظامی
۷۲	بخش دهم - سایر مقررات
۷۶	لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری
۸۶	قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری
۹۲	قانون وکالت
۹۲	فصل اول- وکیل و شرایط وکالت
۹۹	فصل دوم- تشکیلات وکلاء
۱۰۱	فصل سوم- حقوق و وظائف
۱۰۷	فصل چهارم- در تعقیب و مجازات انتظامی وکلاء
۱۱۰	فصل پنجم- مقررات مختلفه

۱۱۱	نظام‌نامه قانون وکالت
۱۳۶	قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری
۱۴۱	آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و...
۱۴۱	فصل اول- نرخ و نحوه وصول آن
۱۴۲	فصل دوم- تعهدات صندوق
۱۴۵	فصل سوم- احتساب سوابق
۱۴۶	فصل چهارم- نحوه بهره‌برداری از وجوه صندوق
۱۴۷	فصل پنجم- سایر مقررات
۱۴۹	آیین‌نامه تعرفه حق الوکاله، حق‌المشاوره و هزینه سفر وکلای دادگستری
۱۶۱	آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم...



# آیین‌نامه اجرائی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری

مصوب ۱۴۰۰/۴/۲ رئیس قوه قضائیه<sup>۱</sup>

با اعمال اصلاحات و الحاقات مصوب ۱۴۰۳/۳/۱۲<sup>۲</sup>

## بخش اول - کلیات

ماده ۱ - اختصارات و عبارات زیر در این آیین‌نامه در معانی زیر به کار می‌رود:

۱- کانون: کانون وکلای دادگستری؛

۲- لایحه استقلال: لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب

۱۳۳۳ با اصلاحات بعدی؛<sup>۳</sup>

۳- قانون کیفیت اخذ پروانه: قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری

مصوب ۱۳۷۶؛<sup>۴</sup>

۱. در اجرای سیاست‌های کلی امنیت قضایی مصوب ۱۳۸۱ و ماده ۲۲ لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳ با اصلاحات بعدی، و بنا به پیشنهاد کانون وکلای دادگستری «آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» به تصویب رئیس قوه قضائیه رسیده است.

۲. در اجرای مواد ۲۲ و ۲۶ لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳ و بنا به پیشنهاد کانون‌های وکلای دادگستری، اصلاحیه «آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۴۰۰» در ۴ بند در تاریخ ۱۴۰۳/۳/۱۲ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید.

۳. «لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» مصوب ۱۳۳۳ را در صفحه ۷۵ همین کتاب ببینید.

۴. «قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری» مصوب ۱۳۷۶/۱/۱۷ با اصلاحات و الحاقات تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۴ را در صفحه ۸۶ همین کتاب ببینید.

۴- دادگاه عالی: دادگاه عالی انتظامی قضات؛

۵- دادگاه انتظامی: دادگاه انتظامی کانون وکلا؛

۶- دادسرای انتظامی: دادسرای انتظامی کانون وکلا؛

۷- هیئت نظارت: هیئت نظارت بر انتخابات هیئت مدیره.

**ماده ۲** (اصلاحی ۱۱/۴/۱۴۰۲)- کانون موسسه خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار خدمت عمومی و دارای شخصیت حقوقی و مستقل است که به منظور ساماندهی امور وکلای دادگستری عضو کانون در هر استان تشکیل می‌شود و متشکل از وکلای دارای پروانه فعالیت در همان استان است.<sup>۵</sup>

**ماده ۳**- وکیل دادگستری با رعایت قوانین و مقررات این آیین‌نامه، با ارائه وکالت‌نامه، مجاز به وکالت و انجام سایر امور قابل توکیل در مراجع قضایی، شبه قضایی، نهادهای داورى و مراجع دولتی و غیردولتی است. همچنین، وکیل حق ارائه مشاوره حقوقی به اشخاص را دارد.

**ماده ۴**- هر شخص حق دارد برای اقامه دعوی و دفاع رأساً اقدام یا از وکیل استفاده کند و از بدو تا ختم فرآیند دادرسی در کلیه مراجع قضایی، شبه قضایی و نهادهای داورى، از کمک و مشاوره وکیل برخوردار شود.

**ماده ۵**- کلیه مراجع قضایی با رعایت قانون مکلف به پذیرش وکیل هستند. سلب حق دسترسی به وکیل یا تحمیل وکیل یا تحدید حق آزادی انتخاب وکیل،

---

۵. متن سابق ماده ۲: «کانون، موسسه خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار خدمت عمومی و دارای شخصیت حقوقی مستقل است که به منظور ساماندهی امور وکلای دادگستری عضو کانون در هر استان، تشکیل می‌شود و متشکل از وکلای دارای پروانه فعالیت در همان استان است.»

به کلی ممنوع است.<sup>۶</sup>

**ماده ۶-** وکیل در مقام دفاع از احترامات و تأمینات شغل قضاء برخوردار است.

۶. بند (پ) ماده ۲۰ «قانون تامین مالی تولید و زیر ساخت‌ها» مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲: «مفاد ماده (۱۵) قانون جهش تولید دانش بنیان مصوب ۱۴۰۱/۲/۱۱\* در مورد کلیه اشخاص حقوقی خصوصی از قبیل موسسات، شرکتها و بنگاه‌ها یا اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل آن‌ها، در موضوعات مرتبط با همان مؤسسه، شرکت و بنگاه نیز لازم الاجرا خواهد بود.»

\* ماده (۱۵) قانون جهش تولید دانش بنیان مصوب ۱۴۰۱/۲/۱۱: «شرکتها و مؤسسات دانش بنیان یا اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل آنها، در موضوعات مرتبط با همان شرکت یا مؤسسه می‌توانند علاوه بر استفاده از وکلای دادگستری برای طرح هرگونه دعوا یا دفاع یا تعقیب دعاوی مربوط و همچنین موارد مصرح در ماده (۳۵) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱\*\*، از کارکنان خود با داشتن یکی از شرایط ذیل به عنوان نماینده حقوقی استفاده نمایند:

۱- دارا بودن یکی از مدارک کارشناسی یا بالاتر در رشته حقوق  
 ۲- دو سال سابقه کار قضائی یا وکالت یا مشاوره حقوقی به شرط عدم محرومیت قبلی از اشتغال به قضاوت یا وکالت

تبصره- ارائه معرفی‌نامه نمایندگی حقوقی به مراجع قضائی الزامی است.»  
 \*\* ماده ۳۲ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹: «وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و وابسته به دولت، شرکت‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و مؤسسات عمومی غیردولتی، شهرداری‌ها و بانک‌ها می‌توانند علاوه بر استفاده از وکلای دادگستری برای طرح هرگونه دعوا یا دفاع و تعقیب دعاوی مربوط از اداره حقوقی خود یا کارمندان رسمی خود با داشتن یکی از شرایط زیر به عنوان نماینده حقوقی استفاده نمایند:

۱- دارا بودن لیسانس در رشته حقوق با دو سال سابقه کارآموزی در دفاتر حقوقی دستگاه‌های مربوط.  
 ۲- دو سال سابقه کار قضایی یا وکالت به شرط عدم محرومیت از اشتغال به مشاغل قضاوت یا وکالت.

تشخیص احراز شرایط یادشده به عهده بالاترین مقام اجرایی سازمان یا قائم‌مقام قانونی وی خواهد بود.

ارائه معرفی‌نامه نمایندگی حقوقی به مراجع قضایی الزامی است.»



تأخیر داشته باشد.

**ماده ۵۶** (اصلاحی ۱۴۰۳/۳/۱۲)<sup>۲۸</sup> - کارآموز پس از طی مرحله اول ظرف یک هفته پس از اعلام کانون وکیل سرپرست خود را با شرایط مقرر از محل کارآموزی انتخاب و موافقت‌نامه وی را به کانون تسلیم می‌نماید. در غیر این صورت رئیس کانون وکیل سرپرست را انتخاب و مراتب را برای اجرا ابلاغ می‌کند.

**ماده ۵۷** - شرایط و وظایف وکیل سرپرست به شرح زیر است:

#### الف- شرایط:

۱- حداقل هشت سال سابقه وکالت پایه یک برای شهر تهران و پنج سال برای سایر شهرها و داشتن پروانه تمدید شده؛

۲- نداشتن محکومیت انتظامی درجه چهار و بالاتر؛

۳- نداشتن سوء شهرت؛

۴- داشتن دفتر دایر و متناسب و اشتغال مستمر در محل تعیین شده در پروانه؛

#### ب- وظایف:

۱- نظارت بر رفتار و انجام تکالیف کارآموزی و شئون و اخلاق حرفه‌ای وکالت؛

۲- آموزش و راهنمایی کارآموز در پرونده‌های وکالتی وی و نظارت بر آن‌ها؛

۳- پذیرش کارآموزان و حداکثر پنج کارآموز به‌صورت هم‌زمان؛

---

۲۸. متن سابق ماده ۵۶: «کارآموز پس از طی مرحله دوم ظرف یک هفته پس از اعلام کانون، وکیل سرپرست خود را با شرایط مقرر، از محل کارآموزی انتخاب و موافقت‌نامه وی را به کانون تسلیم می‌نماید. در غیر این صورت، رئیس کانون وکیل سرپرست را انتخاب و مراتب را برای اجرا ابلاغ می‌کند.

تبصره- در صورتی که در محل کارآموزی؛ وکیل سرپرست واجد شرایط نباشد، از نزدیک‌ترین شهر، وکیل سرپرست معرفی می‌شود.»

## لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری

مصوب ۱۳۳۳/۱۲/۵<sup>۴۸</sup> با اصلاحات و الحاقات تا ۱۳۷۳/۴/۱۵

**ماده ۱-** کانون وکلای دادگستری مؤسسه‌ایست مستقل و دارای شخصیت حقوقی که در مقر هر دادگاه استان تشکیل می‌شود. در نقاطی که کانون وکلا وجود ندارد تشکیل کانون مشروط به این است که در آن حوزه حداقل ۶۰ نفر وکیل دادگستری به شغل وکالت اشتغال داشته باشد و تا وقتی که عده وکلا به حد نصاب مزبور نرسیده وکلای آن حوزه تابع مقررات و نظامات کانون وکلای مرکز خواهند بود.

کانون وکلا از قسمت‌های ذیل تشکیل می‌شود:

الف- هیئت عمومی.

ب- هیئت‌مدیره.

ج- دادسرای انتظامی وکلا.

د- دادگاه انتظامی وکلا.

**ماده ۲-** کانون وکلا هر محل به وسیله هیئت‌مدیره اداره خواهد شد هیئت‌مدیره کانون وکلای مرکز از ۱۲ نفر عضو اصلی و شش نفر عضو علی‌البدل تشکیل

۴۸. دکتر محمد مصدق نخست وزیر وقت، به موجب اختیارات قانونی ناشی از ماده ۷ «لایحه قانونی مربوط به اعطای اختیارات برای مدت شش ماه به شخص آقای دکتر محمد مصدق نخست‌وزیر» مصوب ۱۳۳۱/۵/۱۲ مجلسین، در تاریخ ۱۳۳۱/۱۲/۷ «لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» را در ۲۳ ماده تصویب و ابلاغ کرد. با این حال پس از وقوع کودتای ننگین ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، این لایحه قانونی مجدداً مورد بررسی قرار گرفت و نهایتاً در تاریخ ۱۳۳۳/۱۲/۵ با کمی اصلاحات در ۲۶ ماده، به تصویب مجلسین رسید.



## قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری

مصوب ۱۳۷۶/۱/۱۷ با اصلاحات و الحاقات تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۴

**ماده ۱-** از تاریخ تصویب این قانون کانون‌های وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران مکلفند حداقل یک‌بار در سال نسبت به پذیرش متقاضیان پروانه کارآموزی وکالت از طریق آزمون با آگهی در جراید اقدام نموده و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از برگزاری آزمون ضمن اعلام نتایج قطعی نسبت به صدور پروانه کارآموزی وکالت برای پذیرفته‌شدگان اقدام نمایند.

**تبصره ۱** (اصلاحی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴)<sup>۵۴</sup>- کانون وکلای دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه مکلفند هر سال از طریق سازمان سنجش آموزش کشور نسبت به برگزاری آزمون پروانه وکالت اقدام نمایند. داوطلبانی که حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) امتیاز میانگین نمرات<sup>۵۵</sup> یک درصد (۱٪) حائزان بالاترین امتیاز را کسب کرده اند، به عنوان پذیرفته شده، جهت طی مراحل مقتضی به مرجع صدور مجوز مربوط معرفی می‌گردند. نظارت بر اجرای این تبصره برعهده قوه قضائیه است و قوه مزبور مکلف است در صورت استتکاف کانون وکلای دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه از برگزاری آزمون، رأساً به برگزاری آن اقدام کند. استتکاف از اجرای این حکم جرم محسوب و مرتکب به مجازات محرومیت از حقوق

۵۴. اصلاحی به موجب ماده ۵ «قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی

۵۵. طبق «قانون تفسیر مواد ۳ و ۴ و ۵ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» مصوب ۱۴۰۰ منظور از «امتیاز میانگین نمرات» میانگین وزنی نمرات تراز شده، مطابق شاخص‌های آماری در آزمون سراسری که توسط سازمان سنجش آموزش کشور اعمال می‌شود، است.

## قانون وکالت

مصوب ۱۳۱۵/۱۱/۲۵ مجلس شورای ملی  
با اصلاحات و الحاقات تا ۱۴۰۰/۱۱/۱۰

### فصل اول - وکیل و شرایط وکالت

**ماده ۱-** وکالت در عدلیه دارای درجات ذیل است:

۱- وکالت در محاکم صلح و بدایت و استیناف و تمیز.

۲- وکالت در محاکم صلح و بدایت و استیناف.

۳- وکالت در محاکم صلح و بدایت.

**تبصره ۱-** وزارت عدلیه می‌تواند وکالت وکلا درجه ۲ و ۳ را محدود به حوزه معین نماید.

**تبصره ۲-** وزارت عدلیه می‌تواند برحسب ضرورت و احتیاج از داوطلبان شغل وکالت که معلوماتشان کافی برای درجات سه گانه نیست مطابق نظامنامه مخصوص امتحان نموده اجازه وکالت در محاکم صلح یا محقق ثبت یا نزد مأمورین صلح در حوزه‌های معین بدهد، اگر داوطلب مزبور در حین اجرای این قانون مشغول وکالت بوده و صلاحیت او برای درجات سه‌گانه فوق تصدیق نشده است از امتحان معاف خواهد بود این اشخاص کارگشا نامیده می‌شوند.

**ماده ۲-** اشخاصی که واجد معلومات کافی برای وکالت باشند ولی شغل آن‌ها وکالت در عدلیه نباشد اگر بخواهند برای اقربا سببی یا نسبی خود تا درجه دوم از طبقه سوم وکالت بنمایند ممکن است به آن‌ها در سال سه نوبت جواز وکالت اتفاقی داده شود.

**ماده ۳-** وزارت عدلیه می‌تواند بدواً به اشخاص ذیل اجازه وکالت درجه اول

## فصل چهارم- در تعقیب و مجازات انتظامی وکلاء

**ماده ۴۶-** مرجع تحقیق و رسیدگی مقدماتی نسبت به شکایات واصله از وکلاء و تخلفات آنان دفتر بازرس و تشکیلات وکلاء عدلیه است و محاکمه انتظامی آنان در محکمه به عمل می‌آید مرکب از سه نفر عضوی که وزیر عدلیه از بین مأمورین قضائی یا اداری عدلیه یا وکلا و یا به‌طور مختلط تعیین می‌کند.<sup>۷۷</sup>

طرز تحقیق و رسیدگی مقدماتی و تجدیدنظر و مواعد محاکمه انتظامی وکلاء را وزارت عدلیه به‌موجب نظامنامه تعیین خواهد نمود- پارکه انتظامی وکلاء دفتر بازرس و تشکیلات وکلاء عدلیه است.

**ماده ۴۷-** وزیر عدلیه می‌تواند پس از آنکه به‌وسیله دفتر بازرس و تشکیلات وکلاء عدلیه یا به‌وسیله کانون وکلاء و یا به وسائیل دیگر از سوء اعمال و رفتار و تخلفات وکیلی مطلع شد امر به تعقیب انتظامی او بدهد و در موردی که اشتغال وکیل مزبور به وکالت تا تعیین تکلیف قطعی او منافی با حیثیت وکلاء و یا موجب ضرر بر خلاف حقی برای اشخاص باشد او را از شغل وکالت معلق دارد.<sup>۷۸</sup>

**ماده ۴۸-** محکمه انتظامی وکلاء مکلف است پس از وصول اولین ادعای نامه انتظامی یا به تقاضای وزیر عدلیه علاوه بر رسیدگی انتظامی از جهت تخلف به صلاحیت اخلاق و لیاقت علمی و عملی وکیل مورد تعقیب نیز رسیدگی نماید جز در مورد وکلائی که دارای مدارک علمی یا پروانه درجه اول هستند که در این صورت رسیدگی به لیاقت علمی آنها لازم نیست.

**ماده ۴۹-** استرداد شکایت از وکیل و استعفای مشتکی‌عنه از شغل وکالت مانع

۷۷. این ماده، با توجه به مواد ۱۳ و ۱۴ «لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» مصوب ۱۳۳۳ نسخ شده است.

۷۸. این ماده، با توجه به مواد ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ «لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» مصوب ۱۳۳۳ نسخ شده است.

## فصل پنجم - مقررات مختلفه

**ماده ۵۶-** در صورت فوت و حجر و کیل مدعی العموم بدایت و در نقاطی که پارکه نیست امین یا مأمور صلح به تقاضای اشخاص اسناد و اوراق راجعه به آن‌ها را که نزد وکیل بوده با حضور متصدی امور متوفی و در صورت استنکاف ورثه و یا متصدی امور متوفی از تسلیم اوراق و اسناد مدعی العموم یا قائم مقام او با حضور نماینده محکمه بدایت یا صلح اسناد را اخذ و به صاحبش رد می‌نماید و صورت مجلسی در هر دو باب تنظیم و امضاء می‌نماید و رسید اوراق را گرفته به متصدی امور متوفی می‌دهد.

**ماده ۵۷-** هرگاه محاکم و مدعیان عمومی در اجراء مواد این قانون بی‌نظمی یا مسامحه مشاهده کرده یا متوجه شوند وکیلی از عهده انجام وظیفه وکالتی بر نمی‌آید و همچنین هرگاه از سوء اخلاق و اعمال وکیلی مطلع گردند مکلفند بدون تأخیر مراتب را به وزیر عدلیه گزارش دهند، در صورت تخلف به مجازات انتظامی تا درجه ۴ محکوم خواهند شد.

**ماده ۵۸-** فصل دوم قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۲۷ تیرماه ۱۳۰۷ و ماده ۶ قانون ۱۱ خرداد ۱۳۰۸ و قانون مصوبه اول مرداد ۱۳۰۹ و قانون وکالت مصوب ۲۰ شهریورماه ۱۳۱۴ نسخ می‌شود.

این قانون که مشتمل بر پنجاه و هشت ماده است در جلسه بیست و پنجم بهمن ماه یک هزار و سیصد و پانزده به تصویب مجلس شورای ملی رسید.



## نظام‌نامه قانون وکالت

مصوب ۱۳۱۶/۳/۱۹ وزیر عدلیه<sup>۸۴</sup>

### فصل اول - در تعیین وکلاء محدود و کارگشایان و درخواست پروانه وکالت

**ماده ۱-** [بهموجب آیین‌نامه لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۴۰۰ نسخ شده است.]<sup>۸۵</sup>

**ماده ۲-** [بهموجب مواد ۳۷ و ۳۸ آیین‌نامه لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۴۰۰ نسخ شده است.]<sup>۸۶</sup>

**ماده ۳-** [بهموجب ماده ۴۰ آیین‌نامه لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۴۰۰ نسخ شده است.]<sup>۸۷</sup>

---

۸۴. نظر به مواد ۱ و ۱۰ و ۱۴ و ۱۸ و شق دوم از ماده ۱۹ و مواد ۲۵ و ۲۶ و ۳۳ و ۴۶ قانون وکالت نظامات ذیل را مقرر می‌دارد.

۸۵. متن سابق ماده ۱: «رئیس قسمت تشکیلات وکلاء به منظور اجراء تبصره یک قانون وکالت همه ساله قبل از شهریورماه صورتی با رعایت احتیاجات حوزه‌های قضائی و استعداد وکلاء محل تهیه و به وزارت عدلیه پیشنهاد می‌نماید پس از تصویب مراتب را به عدلیه محل و وکیلی که محدود گردیده اعلام می‌دارد.»

۸۶. متن سابق ماده ۲: «رئیس تشکیلات وکلاء همه ساله از محللهائی که به قدر کفایت از وکلاء درجات سه‌گانه ندارد صورتی تهیه و پس از تصویب وزارت عدلیه اعلانی برای استحضار داوطلبان کارگشایی منتشر خواهد نمود و موقع امتحان و مواد امتحانی و تاریخ حضور در مرکز را در آن قید می‌نماید.»

۸۷. متن سابق ماده ۳: «برنامه امتحانات کارگشایان عبارت است از:

۱- کلیات قانون اصول محاکمات حقوقی



مصوب ۱۴۰۰ نسخ شده است. [۱۳۱]

## فصل هفتم - نظامنامه قانون وکالت در تعقیب و

### محاكمه انتظامی وکلاء عدلیه<sup>۱۳۲</sup>

#### قسمت اول - طرز رسیدگی به شکایات و تخلفات

**ماده ۸۱** (اصلاحی ۱۳۲۵/۶/۲۱) - همین که شکایت یا گزارشی به دادسرای انتظامی وکلاء واصل شود برای هر شکایت یا گزارش پرونده مخصوصی تشکیل و به دستور کتبی دادستان انتظامی وکلاء (رئیس دفتر کل بازرسی و سازمان وکلاء) به یکی از بازرسان دادسرای انتظامی وکلاء برای بازرسی ارجاع می‌شود.

**ماده ۸۲** - در صورتی که مندرجات شکایت‌نامه یا گزارشی کافی برای تعقیب نباشد از شاکی یا گزارش‌دهنده باید توضیح خواسته شود استیضاح ممکن است به یکی از طرق ذیل به عمل آید:

۱- استیضاح کتبی به‌وسیله نامه

۲- احضار شاکی و اخذ توضیحات و تنظیم صورت‌مجلس

۳- استیضاح به‌وسیله پارکه بدایت محل یا امین صلح

**ماده ۸۳** - احضار وکیل به‌وسیله اوراق مخصوص به عمل می‌آید روز و ساعت

۱۳۱. متن سابق ماده ۸۰: «شرکت در مدعی‌به برای وکلاء عدلیه ممنوع است و متخلف به مجازات انتظامی از درجه ۴ به بالا محکوم خواهد شد و در صورتی که ثابت شود این عمل به‌طور ساختگی و حيله انجام یافته از قبیل آنکه شرکت در مدعی‌به به نام دیگری است و در باطن مربوط به خود وکیل می‌باشد مجازات وکیل متخلف از درجه ۵ به بالا خواهد بود.»

۱۳۲. با توجه به بخش هفتم تا نهم «آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» مصوب ۱۴۰۰ مشتمل بر مواد ۹۴ تا ۱۵۵ مقررات این فصل نسخ شده است.

## قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری

مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۹ مجلس شورای ملی  
با اصلاحات و الحاقات تا ۱۳۹۶/۱/۳۰

**ماده ۱-** وکلا و کارگشایان دادگستری طبق مقررات این قانون از طریق بیمه اجباری در برابر اثرات ناشی از پیری و ازکارافتادگی و فوت حمایت می‌شوند.

**تبصره-** وکلا و کارگشایانی که مشمول مقررات قانون استخدام کشوری یا قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی یا قانون تأمین اجتماعی یا مقررات بازنشستگی دیگری هستند از شمول مقررات حمایتی این قانون مستثنی می‌باشند.

**ماده ۲-** برای اجرای این قانون صندوقی بنام صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری که در این قانون صندوق نامیده می‌شود تشکیل می‌گردد.

**ماده ۳-<sup>۱۳۵</sup>** [به موجب قانون تنقیح قوانین مالیاتی کشور مصوب ۱۳۹۶/۱/۳۰ مجلس شورای اسلامی نسخ صریح شده است].

**ماده ۴-** اساسنامه صندوق از طرف کانون وکلای دادگستری مرکز با مشارکت نماینده با جلب نظر کانون‌های دیگر تهیه و پس از تأیید وزارت دادگستری و وزارت بهداشتی و بهزیستی و تصویب شورای عالی تأمین اجتماعی به موقع اجراء گذاشته می‌شود.

**ماده ۵-** منابع مالی صندوق به شرح زیر است:

---

۱۳۵. متن سابق ماده ۳: «صندوق دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و از پرداخت مالیات و عوارض معاف می‌باشد.»

## آیین‌نامه اجرائی ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری

مصوب ۱۳۷۷/۱۲/۵ هیئت‌وزیران با اصلاحات و الحاقات تا ۱۴۰۰/۶/۷

### فصل اول - نرخ و نحوه وصول آن

**ماده ۱** (اصلاحی ۱۴۰۰/۶/۷) - وکلا و کارگشایان دادگستری و کانون وکلای دادگستری که در این آیین‌نامه به ترتیب (بیمه‌شده) و (کانون) نامیده می‌شوند به مأخذ ارقام مذکور در ماده (۲) این آیین‌نامه مکلف به پرداخت حق بیمه ماهانه زیر هستند:

الف- سهم بیمه‌شده یازده درصد.

ب- سهم کانون یک درصد.

**ماده ۲** (اصلاحی ۱۳۹۲/۳/۵) - درآمد مأخذ محاسبه حق بیمه موضوع این آیین‌نامه به‌عنوان پایه برای سال اول اشتغال به وکالت وکلای پایه دو و سه و کارگشایان (۱) برابر و برای وکلای پایه یک (۱/۲) برابر حداقل حقوق و فوق‌العاده‌های مستمر مشمولین قانون مدیریت خدمات کشوری در هر سال خواهد بود که به ازای هر سال اشتغال به وکالت ده درصد (۱۰٪) مبلغ پایه به هر گروه به‌عنوان اضافه سالانه به مبلغ پایه آن گروه اضافه می‌شود.

**تبصره** - درآمد مأخذ محاسبه حق بیمه وکلای پایه دو معادل (۸۰) درصد، و وکلای پایه سه و کارگشایان معادل (۷۰) درصد وکلای پایه یک است.

**ماده ۳** - صندوق مکلف است نام بیمه‌شدگان را با ذکر درآمد مأخذ محاسبه حق بیمه آن‌ها در دفتری به نام دفتر ثبت حمایت درج کند.

**ماده ۴** - دفترچه خاصی که برای سی سال تنظیم می‌شود به بیمه‌شده تسلیم



## آیین‌نامه تعرفه حق‌الوکاله، حق‌المشاوره و هزینه سفر وکلای دادگستری

مصوب ۱۳۹۸/۱۲/۲۸ رئیس قوه قضاییه<sup>۱۳۹</sup>

**ماده ۱-** اصطلاحات و اختصارات به کار رفته در این آیین‌نامه در معانی زیر به کار می‌رود:

**الف- کانون:** کانون وکلای دادگستری؛

**ب- مرکز:** مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه؛<sup>۱۴۰</sup>

**پ- صندوق:** صندوق حمایت وکلا؛

**ت- قانون مالیات‌ها:** قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی

**ماده ۲-** قرارداد حق‌الوکاله بین وکیل و موکل معتبر است. در صورتی که قراردادی در خصوص حق‌الوکاله در بین نباشد، تعیین حق‌الوکاله در مورد وکیل و موکل،

---

۱۳۹. در اجرای ماده ۱۹ «لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» مصوب ۱۳۳۳\* و ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹\*\* و به پیشنهاد کانون وکلای دادگستری مرکز و مرکز وکلا کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه «آیین‌نامه تعرفه حق‌الوکاله، حق‌المشاوره و هزینه سفر وکلای دادگستری» به تصویب رئیس قوه قضاییه رسیده است.

\* ماده ۱۹ «لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری» مصوب ۱۳۳۳/۱۲/۵ را در صفحه ۸۳ همین کتاب ببینید.

\*\* ماده ۱۸۷ «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ را در زیرنویس شماره ۱۴۱ در صفحه ۱۶۱ همین کتاب ببینید. ۱۴۰. «آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی» مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۲۸ را در صفحه ۱۶۱ همین کتاب ببینید.

## آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی

مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۲۸ با اصلاحات تا ۱۴۰۰/۵/۱۰

ماده ۱- واژه‌ها و عبارات اختصاری به کار رفته در این آیین‌نامه به شرح ذیل تعریف می‌گردند:

- ۱- مرکز: مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده؛
- ۲- هیئت نظارت: هیئت نظارت بر وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده؛
- ۳- هیئت تعیین صلاحیت: هیئت تعیین صلاحیت وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده؛
- ۴- ماده ۱۸۷: ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی؛<sup>۱۴۱</sup>
- ۵- مشاوران خانواده: مشاوران خانواده موضوع آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۹۳/۱۱/۲۷ و دستورالعمل نحوه تشکیل و فعالیت مراکز

۱۴۱. ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷: «به منظور اعمال حمایت‌های لازم حقوقی و تسهیل دستیابی مردم به خدمات قضایی و حفظ حقوق عامه، به قوه قضائیه اجازه داده می‌شود تا نسبت به تأیید صلاحیت فارغ‌التحصیلان رشته حقوق جهت صدور مجوز تأسیس مؤسسات مشاوره حقوقی برای آنان اقدام نماید. حضور مشاوران مذکور در محاکم دادگستری و ادارات و سازمان‌های دولتی و غیردولتی برای انجام امور وکالت متقاضیان مجاز خواهد بود. تأیید صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری نیز به طریق فوق امکان‌پذیر است. آیین‌نامه اجرائی این ماده و تعیین تعرفه کارشناسی افراد مذکور به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.»